

EDUKACJA EKOLOGICZNA dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjum

Cele edukacyjne

1. Dostrzeganie zmian zachodzących w otaczającym środowisku oraz ich wartościowanie.
2. Rozwijanie wrażliwości na problemy środowiska.

Treści nauczania

1. Wpływ codziennych czynności i zachowań w domu, szkole, miejscu zabawy i pracy na stan środowiska naturalnego.
2. Style życia i ich związek z wyczerpywaniem się zasobów naturalnych.
3. Przykłady miejsc (w najbliższym otoczeniu), w których obserwuje się korzystne i niekorzystne zmiany zachodzące w środowisku przyrodniczym.
4. Degradacja środowiska - przyczyny, wpływ na zdrowie człowieka oraz jej związek z formami działalności ludzi.
5. Obszary chronione oraz ich znaczenie w zachowaniu różnorodności biologicznej; zasady zachowania się na obszarach chronionych.

Osiągnięcia:

1. Prowadzenie obserwacji w najbliższej okolicy.
2. Wskazywanie pozytywnych i negatywnych aspektów ingerencji człowieka w środowisko.

Opis:

Blisko 40% terenu naszej gminy zajmuje **projektowany Park Krajobrazowy Doliny Odry i Oławy**, który stanowi fragment korytarza ekologicznego w ramach **EECONet** - European Ecological Network). Swoje krajobrazy roztaczają tutaj **jeziorko Kotowickie**, nazywane tak od położonej w ich pobliżu miejscowości Kotowice. Pozostałe cenne przyrodniczo miejsca to **jeziorko Czarna Łacha** (w pobliżu Siechnic), łąki i polany w Trestnie, łąki i **dolina Oławy** pomiędzy Mokrym Dworem a Siechnicami, **las pomiędzy Siechnicami a Kotowicami**, **śluz Ratowice** (dojazd przez las od strony Kotowic), przez którą przejść można na teren sąsiadującej gminy Czernica. Większość terenu planowanego parku krajobrazowego stanowią **las siechnicko-kotowickie**. Jest to ciekawy kompleks leśny o charakterze mieszanym. Na jego obszarze można odpocząć spacerując lub udając się na wycieczkę rowerową. Atutem jest z pewnością dość gęsta sieć dróg leśnych i ścieżek dzięki którym możemy poznać wszystkie urokliwe zakątki tego lasu. Obszar naszego Parku cechuje **bogata różnorodność fauny i flory**. Łowiska obfitują w sumy, węgorze i sandacze. Występują tu również: wydra, bóbr, popielica i pięć gatunków nietoperzy. **Rozległe łąki i lasy** oraz liczne **rozlewiska wód**, tworzą korzystne warunki dla ponad setki różnorodnych gatunków ptaków, w tym: zimorodka, kropiatki, perkoza rdzawoszyjnego, cyranki, remiza, bociana czarnego, trzmielojada. Występują tu również siedliska rzadkich roślin, takich jak: groszek błotny, selernica żyłkowana, wilczomleczeń błotny, kosaciec syberyjski, zimowit jesienny, goryczka wąskolistna, gnieźnik leśny oraz mieczyk dachówkowaty. Teren Parku bezpośrednio sąsiaduje z **terenami wodonośnymi Wrocławia**, których architektoniczne walory budynków hydrotechnicznych, stanowią dodatkową atrakcję turystyczną. Przez teren gminy przepływają **trzy rzeki**. Największą z nich jest oczywiście **Odra**, pozostałe dwie to: **Oława** i **Szalona**. W XIX w. Oława wraz z Odrą stanowiły źródło wody pitnej dla miasta Wrocławia, dlatego do dzisiaj na łąkach między Siechnicami a Kotowicami, istnieje system kanałów i śluz.

TRASY ROWEROWE:

Najlepszym sposobem dotarcia do wszystkich ciekawych miejsc jest rower. **Kilkadziesiąt kilometrów tras rowerowych**, zadowolą każdego miłośnika takiego rodzaju rekreacji. Najbogatszym pod względem przyrodniczym rejonem gminy jest jej wschodnia część. Do serca planowanego Parku Krajobrazowego Doliny Odry i Oławy, w miejscowości **Kotowice**, dojechać można pociągiem bezpośrednio z Dworca Głównego PKP we Wrocławiu. Daje to również możliwość łatwego przewozu rowerów, co sprzyja popularnej formie wypoczynku jaką jest rekreacyjna i sportowa jazda na rowerze. Pozostałe trasy na terenie gminy, prowadzące **bezpośrednio od granic Wrocławia** są również atrakcyjne dla rowerzystów. Trasy rowerowe na terenie j gminy zadowolą każdego rowerzystę. Ich różnorodny charakter sprzyja zarówno **rodzinnym wycieczkom krajoznawczym** (znakomite trasy wiodące pośród zabytków naszej gminy), jak również **amatorom mocniejszych wrażeń** (kręte, leśne drogi i wyboiste zjazdy).

W pobliżu wsi Kotowice znajdują się dwa urokliwe zbiorniki wodne. Są to dwa jeziora o charakterze tzw. starorzeczy. Powstały one w skutek działalności rzeki Odry, w wyniku przesunięcia się jej nurtu.

Większe ze starorzeczy to Jezioro Panieńskie. Ma ono kształt rozciągniętej litery S. Długość jeziora to niecałe 2 kilometry, natomiast szerokość, to nie więcej niż sześćdziesiąt metrów. Nad Wschodnim krańcem jeziora przeprowadzony jest kilkudziesięciometrowy most kolejowy (trasa Wrocław – Jelcz Laskowice). Przez most można przejść lub przejechać rowerem, zachować należy szczególną ostrożność – na trasie tej często kursują pociągi.

Jezioro Panieńskie - niewielkie jezioro w starorzeczu Oławy, na południowy wschód od Wrocławia, pomiędzy wsią Czernica i miastem Siechnice. Jezioro, w kształcie litery "S", ma szerokość około 50 m i długość niespełna 2 km. W pobliżu (na południe) znajduje się przystanek kolejowy Kotowice, a dalej - za linią kolejową z Wrocławia do Jelcza - nieco mniejsze Jezioro Dziewicze. Północno-wschodni skraj jeziora przecięty jest sześcioprzęsłowym mostem kolejowym.

Z jeziorem Panieńskim związana jest legenda.

W głębokim lesie, w Kotowicach, żył niegdyś pewien stary człowiek. Wiek i ciężka praca pochyliły przedwcześnie jego plecy, a życie na pustkowiu i wczesna utrata żony uczyniły go ponurym, zamkniętym w sobie i surowym. Jedyłą radością jego życia były trzy piękne córki, które wychowywał bardzo surowo i strzegł jak oka w głowie. Gdy jednak córki dorosły, do głosu doszedł odwieczny konflikt między niedoświadczoną, żądną życie młodością, a zgorzkniałą w doświadczeniu i borykaniu się z losem starością. Dziewczęta zapragnęły rozrywek i zabaw z rówieśnikami, hołdów i podarunków od chłopców z okolicznych wiosek. Coraz częściej też wymykały się ze swego odludnego domku i szły do wsi, gdzie nęciło je wesołe towarzystwo. Coraz ostrzejsze były zakazy ojca, coraz silniej dawał się im odczuć jego gniew, a mimo to zawsze łamały wielokrotne przyrzeczenia i znów wymykały się do wsi. Pewnego razu, gdy dziewczęta zabawiły wyjątkowo długo na spotkaniu ze swoimi wybranymi i wróciły do domu późną nocą, gniew starego doszedł do granic szaleństwa. Wśród ostrej sprzeczki, pochwycił nóż i rzucił się na córki. Próżno jedna zasłaniała drugą; po chwili wszystkie trzy leżały na ziemi śmiertelnie ranione. A gdy krew ich polała się strumieniem po ziemi, nagle huknął grom, ziemia rozwarła się pod nimi, a przebyte skądś masy wodne falami swymi wypełniły rozpadlinę. Odtąd nikt już nie słyszał o ojcu, ani o jego córkach, a na miejscu, w którym mieszkali, pozostało tylko malownicze jezioro; przechodząc koło tego jeziora wieczorem, lepiej było, jak mawiali starcy, nie zatrzymywać się w tym miejscu, lecz przyspieszyć kroku... Na środku jeziora, na wysepce rosła kępa trzcin. Jeśli znajdzie się śmiałek, który przebędzie zdradliwą topiel, a dotarłszy do kępy, wyrwie wszystkie trzciny wraz z korzeniami, przyniesie tym ulgę pokutującym duszom...

Drugie z kotowickich jezior to Jezioro Dziewicze. Ma prosty, wydłużony kształt. Jest

znacznie mniejsze od swojego "sąsiada". Jego długość to około 800 metrów, natomiast szerokość nie przekracza 60 metrów. Oba jeziora są rajem dla wędkarzy oraz wspaniałym miejscem wypoczynku i rekreacji dla osób poszukujących kontaktu z naturą.

(-) *Małgorzata Mokrowska*